

GÖMÖR-KISZHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Erzsébet-tér 9. sz. Tompa Mihály-u. 9. sz.
 de intézendő a lap eszellemi részét érdeklő minden közlemény és levelesés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felvétel.
 Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felolós szerkesztő:
GÁL ISTVÁN.

Kiadó iaptalajdonos:
RÁBELY KÁROLY.

Az előfizetés díja:
 Egész évre 12 korona. — Félévre 6 korona.
 Egyes szám ára: 24 fillér.
A hirdetés díja:
 Bármiféle adományok nyugtázása soronként 30 fillér.
 Hivatalos hirdetések soronként 75 fillér.
 Legkisebb hirdetés térfogata 5 korona.
 Nyilttér sora 1 korona.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
 A kiadóhivatal hirdetését és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A kultura csődje.

Szerencsére talán már nem tart soká a rettentő világháboru, szerencsések leszünk, ha a végére érünk, mert különben teljesen csödbe jutna a kultura. A csőd nem jó dolog, akiről azt mondják, hogy csödbe jutott, az azt jelenti, hogy vagyona a pusztulás szélén áll. Ha tehát a kultura csödbe jutna, az a művelt emberiség visszastulédését jelentené a mult évezredek barbár, patriarkális, vagy épen vad állapotába.

Ha egy kissé szétnézünk a társadalomban, láthatjuk, hogy már nem messze vagyunk ettől az állapottól, hogy erős lépésekkel közeledünk a patriarkális állapotok felé.

A művelt, kulturális állapotok egyik fokmérője a forgalom biztossága. Ugyan ki megy most jókedvűből utazni a mai ázsiai utazási viszonyok között, mikor a vasutak járnak ugyan, de azokon ezertéle baj és kellemetlenség éri az embert a nagy tolongásban. Vannak ugyan keményoklú és keménybőrű emberek, akiknek semmi másokat könyökkel félretaszítani, vagy maguknál gyöngébbeket esetleg agyon is nyomni, ami a tolongásban gyakran megtörténhetik; de a legtöbben mégis olyanok vagyunk, hogy amit nem kívánunk magunknak, nem tesszük azt embertársunknak sem s azért, hacsak nem okvetlenül kell, nem ülünk vonatra a mai viszonyok között.

Utazhatnánk még kocsin s az nem is volna épen kellemetlen dolog, mert az ember ott áll meg, ahol akar s akkor megy tovább, amikor jólesik; de a mai rettentő fuvararak mellett ki tudna kocsin utazni, akinek nincs saját fogatja?

Ezért az emberiség jó része odajut, hogy inkább nem utazik és ül otthon. Az otthonulás pedig már elég patriarkális tulajdonság.

Hajdanában, a régi jó világban utazás alatt annyi baj érhet az embert, hogy a nagyobb utra induló ember előbb végrendeletet készített. Most is annyi lesz már a baj utközben, hogy nem messze vagyunk a régi jó világ állapotától.

Kereskedő sok van manapság, de azért az igazi kereskedelem csak pang, mert alig tud áruhoz jutni a lánczkereskedelem miatt, amely napról-napra bizonytalanab-

bakká teszi az árucikk beszerzését és az árakat. Különb is már igen sok helyen cserekereskedés jött divatba, ez a régi jó idők és a patriarkális országok divatja. Elmondhatjuk, hogy mi is ugy leszünk nemsokára, mint Afrika belsejében, ahol minden falu tejedelmének és népének ruhaszövevvel, dolánynyal és más efélékkel keli kedveskedni, hogy a falun áteresszenek és élelmiszerekhez juthassunk.

Hát az ősfoglalkozások mennyire fölrendültek nálunk. Mindenki földet művel és állattól-teremtésig foglalkozik, nem is szolva a titkos vadászok és halászok ezreiről, akik az erdőkön s a folyók partjain járnak, hogy vasesorára egy kis húst vagy halat vihessenek haza. Földecskéje pedig mindenkinek van most, aki csak hozzájuthat és igyekszik termelni, mert másként hatóság elállításra jutna, aminek olyan rossz híre ment, hogy senki sem vágyakozik utána és mindenki igyekszik tőle szabadulni, aki csak teheti. Állatot is mindenki tenyészt most. Soha annyi kecskét, sertést, tyukot, libát, kacsat nem tartottak a városokban, mint manapság s ez jól van így, másként hol vennének tejet, hol vennének húst a mai árviszonyok mellett?

Azután, hogy a kultura csökkenése szembe-tűnő legyen, nem könnyű most könyvekhez jutni. Hatalmasan megdrágult a papír és a könyvnyomtató munka, mert akik ezzel foglalkoznak, azok sem élhetnek a levegőből. Így hát kevesebb könyv jelenik meg s azok is drágák, úgy, hogy kevesebb embernek jut arra pénze. Az iskolában sem tud minden diák könyvet szerezni s a papírral is tudnak az emberek spórolni a közéletben, sőt a hivatalokban is. Csak a rendeletke dolgában van tultengés, oda még nem érkezett el a papírhiány. Pedig nem ártana néha visszatérni itt is a régi jó patriarkális világhoz, amikor a régi jó táblabírák személyesen intézték el a dolgaikat és kevesebbet irtak az irodákban. Így volna ez a kultura hanyatlása korábban stilszerű és czélszerű.

Ha sokáig tartanak a háborus állapotok, még megérjük, hogy a száz év előtti viszonyok szerint fogunk berendezkedni s csak egy kis modern szinezet mutatja majd, hogy a huszadik században élünk.

— X. —

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete folyó hó 8 án dr. Kovács László polgármester elnök-lésével közgyűlést tartott, melyen a tisztviselő-kön kívül jelen voltak: Benyo Béla, dr. Bródy Miksa, Benyo László, Bodor István, Fényes Sándor, Gyürky Pál, Jurasko Jakab, dr. Kármán Aladár, Lengyel György, Lukács Géza, Rónay Gyula, Simon Mihály, Süteő István, Stolcz Zsigmond, dr. Veress Samu, dr. Weinberger Rezső, Zachar Gusztáv és dr. Zehery István.

Első tárgy volt a Kaszinó épület eladására vonatkozó tanácsi javaslat. A kitűzött határidőn belül két zárt írásbeli ajánlat érkezett be. A Gömörmegyei Kereskedelmi Részvénytársaság 221000 koronás és a rimaszombati Takarékpénztár r. t. 170000 koronás ajánlata. A tanács azt javasolta, hogy egyiket se fogadják el a közgyűlés, hanem 14 napon belül 230000 koronás kikiáltási ár mellett újabb nyilvános szóbeli árverés tartassék, mikor is most már végérvényes lesz a döntés. — A közgyűlés elfogadta a javaslatot.

A Majoros József-féle belteleknek a város részére 50000 koronáért való megvételét javasolja a tanács, mert a szomszédos telek a vásártérrel szemben már ugyis a város tulajdonát képezik s a beékelt telek és ház megvétele fontos közérdeket képez. — Névszerinti szavazással egyhangulag elhatározták az ingatlan megvételét s a felsőbb hatóság jóváhagyása után a polgármestert a kereszttulvittel megbízták.

A Rimaszombat-póltári helyiérdeklő vasut társaságnak eladott erdővédszalag telekkönyvi átírásához szükséges okiratokat, miután az eladás megtörtént s a 2472 kor. 10 fill. vételárat a társaság befizette, jóváhagyólag tudomásul vette a közgyűlés.

A nyaraló osztrák gyermekek 4 felügyelőjének és két orvosának elhelyezése és ellátása körül felmerült 1271 kor. 20 fillér költséget a közgyűlés a polgármester előterjesztése értelmében megszavazta.

A városi gyámpénztári pénzkészletek 1919. évben való pénzügyi elhelyezésére vonatkozólag a közgyűlés az eddigi szokás szerint névszerint megszavazta az elhelyezési arányt, és pedig 40% erejéig a Rimaszombati Takarékpénztár r. t., 30% a Gömörmegyei Nép- és Iparbank, 20% a Gömörmegyei Takarékpénztár r. t. és 10% a rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank r. t. legalább 4% mellett. A gyámpénztári számadások megvizsgálására a képviselőtestület Zachar Gusztáv és id. Rábely Miklós bizottsági tagokat küldte ki.

A virilisek 1919. évi névjegyzékének összeállítására a régi bizottság küldetett ki, melynek tagjai: Simon Mihály, id. Rábely Miklós és Zachar Gusztáv.

A rimaszombati általános ipartestület a szokásos évi segélyt és 8 mtr. tűzifa kiutalását kéri. A közgyűlés a tanács javaslata alapján méltányolva a testület közérdeklő működését s azt, hogy jövedelme megcsökkent a háboru alatt, kiadása pedig fokozódott, 420 korona segélyt szavazott meg, ellenben a fát nem utalhatta ki,

A városi óvodá részére 800 korona ruhasegély utaltatott ki, azonban a hasonló állásbelieket 1000 korona illeti meg s így pótlólag a 200 korona ruhasegély megállapított részére; az áll. el. fiu és leányiskolai szolgáltnak pedig, kik fizetésüket a várostól kapják, 300—300 korona ruhasegély szavaztatott meg.

Végül néhány illetékesség megtagadás ügye nyert elintéztést s ezzel a közgyűlés véget ért.

Esküdtszéki tárgyalások.

A helybeli kir. törvényszéknél az októberi esküdtszéki ülészekon két bűntény került tárgyalás alá.

Folyó hó 7-én tárgyalta az esküdtbíróóság a gyilkosság büntetével vádolt Klein Emilia bűntényét dr. Musotter Miklós kir. törvényszéki tanácselnök elnöklete alatt, Vattay Albert és Madarassy Gyula kir. törvényszéki bírák, valamint dr. Veres László kir. törvényszéki jegyző részvételével.

A vádhatóságot Lehoczky Márton kir. ügyész képviselte, a védelmet dr. Weinberger Rezső ügyvéd látta el.

Esküdtek voltak: Zsuffa Kálmán, Thomka László, Hoffmann Salamon, Kolbenhayer József, Gede István, Tomay Alajos, Kemény Lajos, Meggyasszay János, Jeszny Gáspár, Jellinek Bertalan, Béky János, Huszka István, Stolcz Zsigmond és Barta Ferencz, utóbbi ketten mint pótesküdték.

A bűnesetről annak idején hírt is adtunk lapunkban: Az elmúlt év november 24-én gyakorlatos 80. gyalogezredbeli katonák a rimatamástalvai erdőben egy csecsemő holttestet találtak egy odvas fába rejtve. Párnába, törülközőbe és zsebkendőbe volt burkolva, a törülközőn L. R. monogramm. A boncolás kiderítette, hogy a fűcsecsemő életképes volt, élve született, napokig élt és megfojtás által halt meg. Ezután kiderült az is, hogy múlt év szeptember második felében Klein Emiliát, dr. Tyrnauer Albert rozsnyói ügyvéd házvezetőnőjét előrehaladott állapotban vették fel a helybeli közkórház bábaképző intézetébe, ahol október 30-án egy fiugyermeknek adott életet, hat nappal utóbb pedig, november 5-én a gyermekkel együtt eltávozott és másnap a gyermek nélkül érkezett meg Rozsnyóra.

Mivel a gyermekhullán talált törülköző kezdetű nyomán kétségtelenné vált, hogy az a dr. Tyrnauer Albert háztartásából való, Klein Emilia ellen megindult a vizsgálat, aki különféle valószínűtlen mesék után végre is bevallotta bűnét. Törődelmes volt az esküdtbíróóság előtt is, ahol elmondotta, hogy november 5-én hajnalban, mikor a közkórház ajtaján kilépett, elhatározta kis gyermeke megölését és neki-indulva az ismeretlen környéknek, a támasztalvai erdőbe ért, ahol a kisgyermeket megfojtotta és holttestét egy odvas fába rejtette.

A főtárgyaláson kihallgatott tanúk vallomása szerint a vádlott a bábaképző intézetben hat heti ottléte alatt senkivel sem tért össze és rosz, veszekedő magaviseletet tanusított.

Ennek kellő magyarázatát adták dr. Zehery István és dr. Lányi Tivadár törvényszéki orvosok, kik vádlottnak olmeállapotát megfigyelve, azt a véleményt nyilvánították, hogy Klein Emilia épelméjű és beszámítható ugyan, de bizonyos mértékig hiszterikus nő.

Lehoczky Márton kir. ügyész a vádbeszédében a gyilkosság jogi feltételeinek kimutatása után maga is felhívta az esküdtek figyelmét a védő által feltevé a vádnál enyhébb kérdésre, ami nem gyilkosságban, hanem csak az ennél jóval enyhébb szándékos emberölésben kívánja a vádlott bűnösségét kimondani. Az ügyész maga figyelmeztette az esküdteket, jól gondolják meg, vajjon megvan-e a gyilkosság legfontosabb ismertető jele: az élési szándék az előre megfontoltsága akkor, amikor egy hiszterikus nő hat nappal a gyermekszülés után cselekszik, tehát még olyan időpontban, mikor gyermekágyat kellene feküdni?

Dr. Weinberger Rezső védő a kir. ügyész által kiemelt ezt a körülményt minden oldalról megvilágítva, kérte az esküdteket, hogy ne gyilkosságban, csak szándékos emberölésben mondja ki bűnösnek a vádlottat.

Láthatólag egyezett az ügyészi és védői álláspont. A verdikt is ebben az értelemben

mondta ki a vádlott bűnösségét a zárt ülésben megtartott elnöki rezumé után, mire a bíróság Klein Emiliát szándékos emberölés büntetése miatt 4 évi fegyházbüntetésre ítélte.

Az ítélet hozatalánál Kemény Lajos és Kolbenhayer József esküdtek, mint az új törvény szerint szükséges bizalmi férfiak vettek részt.

Az ítéletben úgy a kir. ügyész, mint a vádlott és védője is megnyugodtak.

Október 8-án szünet volt, mert a Klein Emilia ügyét a rászánt időnél gyorsabban tárgyalták le, 9-én pedig a szándékos emberölés büntetével vádolt Novák Jánosra került a sor.

Dr. Musotter Miklós tanácselnök elnöklete alatt Korách Géza kir. járásbíró, Smál Gyula kir. törvényszéki bíró és Bohács Mihály kir. törvényszéki jegyző vettek részt a tanácsban.

A vádhatóságot dr. Mészáros István kir. főügyészi helyettes képviselte, a védő dr. Bródy Miksa rimaszombati ügyvéd volt.

Hoffman Salamon, Meggyasszay János, Jeszny Gáspár, Huszka István, Gede István, Korent Vilmos, Béky János, Remeayik Sámuel, Birstingel Aurél, Stolcz Zsigmond, Zemandi Ulrik és Thomka László rendes, Hudiciusz Ferencz és Ruszkay Gyula pedig pótesküdtékül sorsolták ki.

A Novák János bűnesete így történt:

A jolsvai malomban Becser György almolnár rendkívül durva volt alárendelt munkásaihoz, szidalmazta, sőt meg is verte őket akár-mikor. Két év előtt Novák Jánost is megverte, aki aztán nemsokára kilépett a gyárból, de a múlt évben újra beállt.

Novák János egy közeli községben lakott s az utat naponta erdőn át kellett megtennie. Ezért állandóan töltött pisztolyt hordott magával. 1918. márczius 19-én délután a munka átvételére kintült órában megjelent a malomban, de még át sem vette a szolgálatot, mikor Becser György durván rászólt, hogy szórjon buzát a koplatóra.

— Még engem nem ablézoltak, — felelte Novák, azt érteve az alatt, hogy még nem adták át neki a helyet.

Becser György erre durva szidalmakat szórt Novák Jánosra, aki esillapítólag fejezte meg:

— Szebben is beszélhetne velem, Becser bácsi!

De az almolnár folytatta a szidalmakat s miközben egymás közelébe érve, hangozan veszekedtek, Novák János kihuzta zsebéből a töltött pisztolyt és mellbe lötte Becser Györgyöt, aki harmadnapra meghalt.

Dr. Mészáros István kir. főügyészi helyettes vádbeszédében rámutatott arra, hogy vádlottnak az erős indulattal való védekezése meenyire tulzott. Becser György almolnárnak a durvaságát csak alárendelt alkalmazottai állítják, de kétségtelen, hogy egy ipari üzemet csak úgy lehet jól vezetni, ha a munkásokat kellő energiával fegyelmezik. Az a szóváltás, ami a vádlott és Becser György között történt, semmitéle jogos felháborodás keltésére sem volt alkalmas, legkevésbé pedig arra, hogy vádlott emiatt fegyverhez nyuljon és embertársát életétől megfosztja. Kéri az esküdteket, hogy a vádlottat szándékos emberölésben mondják ki bűnösnek, a védő kérdéseire pedig felajljenek nemmel.

Dr. Bródy Miksa ügyvéd, védő hangsúlyozza, hogy néhai Becser György a malomi munkásokkal szemben durva, igazságtalan és kegyetlen volt. A vádlottat jogtalanul súlyos sértő szavakkal illette, melyek alkalmasak voltak arra, hogy őt erős felindulásba hozzák. Kéri ennél fogva az esküdteket, hogy vádlottat erős felindulásban elkövetett szándékos emberölésben mondják ki bűnösnek.

A zárt ülésben tartott elnöki rezumé után az esküdtek meghozták verdiktjüket, melynek alapján a bíróság Novák Jánost erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntetése miatt 3 évi fegyházbüntetésre ítélte. Az ítélet hozatalánál Béky János és Thomka László esküdtek vettek részt.

Az ítéletben a felek megnyugodtak.

Értesítés.

Közigazgatási intézkedés folytán a helybeli egyesült protestáns főgimnáziumban a tanítás október hó 21-ig beszárólag szünetel. Az előadások 22-én (kedden) kezdődnek a főgimnázium saját épületében. — Rimaszombat, 1918. október 12.

Loyach Ödön, igazgató.

Hírek és vegyesek.

Személyi hír. Zehery Lajos kir. táblai bíró, a hódmezővásárhelyi kir. járásbíróóság vezetője múlt héten városunkban fivérével: dr. Zehery István kir. törvényszéki orvosnál időzött néhány napig.

Ehunyt püspök. A tiszáninneni ref. egyházkerület érdemes püspöke: Dr. Tüdös István f. hó 8-án Miskolcra spanyolnátha következtében elhunyt. Alig 10—14 napja, hogy leánya: Ilonka ugyanezen betegségben elhunyt s most a mélyen sajított apát: a hazai református világ egyik országos nevé, nagytudású vezetője is elragadta a kór az élők sorából. 51 éves volt s 13 év óta működött mint miskolci lelkész, s 1914. márczius óta volt a tiszáninneni ref. egyházkerület püspöke. Nevét és egyéniségét általános tisztelet és nagyrabecsülés övezte; egyházi munkássága, liberális gondolkodása, nagy tudása és nemes szíve révén ezt méltán meg is érdemelte s halála híre egyházi és világi életben mindenfelé őszinte részvétet váltott ki. Özvegyén, szül. Tóth Ilonán kívül három gyermeke: László, István és Sárika siratják az érdemes püspököt, kinek hült tetemeit f. hó 11-én impozáns részvét mellett temették el Miskolcra. Az itteni ref. templom tornyára és a főgimnázium épületére a gyász külső jeléül kitűzték a gyászlobogót s a végtisztelettel a gömöri ref. egyházmegye is méltón volt képviselve. Többek között ott volt Lukács Géza főgondnok, Buzy Márton esperes, Czinke István, Simon Mihály lelkészek. A ravatal fölött Balthazar Dezso dr., a tiszántúli egyházkerület püspöke mondott megható imát és gyászbeszédet. A sírnál pedig Lengyel István püspöki titkár búcsúztatta el a halottat. A miskolci lapok értesülése szerint a november 10-ike körül tartandó őszi közgyűlésen fogja az egyházkerület méltatni a nagy halott érdemeit és intézkedni fog az új püspök választása iránt, mely előreláthatólag december hó végével fog befejeződni, addig pedig minden valószínűség szerint Czinke István itteni ref. lelkész, egyházkerületi főjegyző fogja vezetni a püspöki hivatal ügyeit.

Athelyezés. A földmívelésügyi miniszter Bertl Ferencz itteni gazdasági segédfelügyelőt Nyíregyházára helyezte át. — Ugy halljuk, hogy helyébe a nyustyai száletésű Figura György gazdasági segédfelügyelő lesz kinevezve, aki már itten hasonló állásban közmegelegedésre töltötte be hivatalát.

Katonai kitüntetések. A király a városunkbeli származású szardoki Krcs Kornél 2. huszárezredbeli alezredesnek — Krcs Gyula vashegyi főorvos testvéröccsének — az ellenességben vitéz és eredményes magatartása elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta díjmentesen a hadiékítménnyel és kardokkal. — Jellinek Gyula tart. hadnagy a 3. oszt. katonai érdemkeresztet kapta a hadiékítménnyel és kardokkal.

Műstély. A 80-as gy. ezred altisztikara folyó hó 5-én kitűnően sikerült műstélyt rendezett a Hungária-szálloda nagytermében az ezred rokkant-alapja javára. A műstélyen nagyszámú közönség vett részt; mint az estély védnökei megjelentek: dr. Fernet Gyula alispán és Schöpplin Alfonz alezredes is. A másor nívós és változatos volt. Schwarz sz. altiszt nyitotta meg egy szép prólóg hatásos elszavalásával. Utánna Pásztory Editke remek zongorajátékát élvezhette ismét a város közönsége. Művészi élvezetet nyújtott Weintraub örmester hegedű- és fuvolajátéka a Cziner Márta finom zongorakísérete mellett és Melzer hadnagy saját szerzeményű Schöpplin-indulója. Wünsch örmester rendkívül ügyesen adott elő német kuplékat. Orfeum-kuplékat és tánczot adtak elő: Donáth Boriska és Ferencz, tetszetős rutinnal, utóbbi az ifjúkor önértetes fellépésével. Az utolsó szám az „Utásméretesség” című egyfelvonásos volt, pompás öszjajátékkal, eleven, gördülékeny előadásban. Szereplői voltak: Heksch Ella, Kárpáti Vali, Silbermann Klára, Schneider, Wunsch és Irzyk örmesterek, Beer tizedes, Krawczuk és Miljukiewicz sz. altisztek és Wierzbicki önkéntes. — Előadás után táncz volt.

Eljegyzés. Kellner Pál rimaszécsi körjegyző leányát: Rezsikét f. hó 6-án eljegyezte Pogány Sándor, az „Adria” biztosító társulat titkára Miskolcra.

Halálozások. A spanyol betegség — inkább a vele kapcsolatban fellépni szokott tüdőgyulladás — városunkban is sok áldozatot követel. Dr. *Lusztig* Sándor népfőlkedő főorvos és nejét is mély gyász érte, amennyiben 3 éves kedves kis leányuk: *Lilike* folyó hó 6-án 4 napi betegség után spanyol betegség következtében fellépett tüdőgyulladásban meghalt. Folyó hó 7-én nagy részvét mellett temették.

Hegedüs András főhadnagy, a helybeli katonai rendőrség kivételesen parancsnoka — nagy-kői származású, rokonszenves és társas körünkben is ismert férfi — 31 éves korában a vármegyei közpórházban szintén spanyol betegségből származott tüdőgyulladásban folyó hó 9-én elhunyt. Mélyen sujtott szülei folyó hó 10-én érkeztek meg ide s fiuk hült tetemeit folyó hó 11-én Nagykőrösre szállították. — A temetés impozáns részvét mellett katonai díszszel ment végbe s a koszorúkkal borított ravatal felett *Tóth* Pál ref. segédlelkész mondott meghatározó beszédet.

Braun Zsigmondné szül. *Mendelsohn* Janka — a volt izr. egyházi felesége — hosszas betegség után folyó hó 4-én 53 éves korában városunkban meghalt, 6-án temették.

Özv. Kovács Miklósné folyó hó 8-án 68 éves korában meghalt. Temetése folyó hó 9-én a ref. egyház szertartása szerint nagy részvéttel ment végbe. Az elhunytban *Tankó* János máv. vonatvezető anyósát gyászolja.

A városban meghaltak spanyol betegség folytán fellépett tüdőlobban: október 1-én *Bari* Lóri 25 éves, október 4-én testvére, *Bari* Gyula 29 éves, október 3-án *Illés* Béla 3 éves, október 8-án *Deme* Gyuláné 53 éves és *Balog* Hermin 3 éves.

A közpórházban: október 6-án *Fertály* Mária 18 éves cseléd, október 8-án *Wisniowski* Stefan 80. gyalogezredbeli 18 éves közkatona, *König* József 10 éves áll. gond. gyermek, *Poháncsarik* Borbála 32 éves cseléd; 10-én *Pikkeli* József 12 éves áll. gond. gyermek, *Frankovszki* János 19 éves bakti pusztai lakos és atyja *Frankovszki* Sándor 50 éves, folyó hó 11-én pedig anyja: *Frankovszki* Sándorné 45 éves korában. Ez utóbbi volt eddig a legtragikusabb, mert az apa, felesége és négy gyermeke közül két nap alatt halt meg a már haldokolva beszállított házaspár és egy fiuk.

Részvét-köszönet.

Mindazoknak, kik megboldogult Férjem, illetve édes Atyám elhalálása alkalmából nagybecsű vigasztaló részvétükkel nagy fájdalomukat enyhíteni kegyesek voltak, ez uton mondunk hálás köszönetet. Rimaszombat, 1918. október 8-án.

Özv. *Dickmann* Arminé és gyermekei.

Köszönetnyilvánítás

Ez uton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, kik szeretett jó anyánk: Özv. *Kovács* Miklósné elhalálása alkalmával fájdalomukat átérzve, velünk éreztek, vigasztalni igyekeztek; valamint azoknak is, kik a végtisztességen jelen voltak.

Rimaszombat, 1918. október 12-én.

Tankó János és *Bálint* István családjaikkal.

A „16-os honvéd“ i. hó 1-i számának nagyrésze a városunkban rendezett hadikiállítás foglalkozik. A kiállítás szept. 8-iki ünnepélyes megnyitására s a művészestélyről gondosan megírt referációjában számol be a *Kun* Bercei főhadnagy avatott szerkesztésében megjelenő lap. Hosszu kimutatásban számol el aztán az újság a hadikiállítás és a művészestély gyönyörű anyagi eredményéről, mely meghaladja a 23000 koronát, mert a lap elszámolása 22971 kor. 37 fillér s még a lezárás után is mindig érkeztek újabb adományok.

A kasszinóépülettel furcsa játék folyik. Erre vonatkozólag vettük a következő sorokat: „Már báromszor volt zárt írásbeli ajánlattal árlejtés a város tulajdonát képező kasszinó épületre s a szakértők által eredetileg 80000 koronára becsült épületért az utolsó árlejtéskor mindössze ketten adtak be ajánlatot. Az egyik 170000 koronás volt, a másik 221000 koronás. Miután az utolsó árlejtésnél is ily csekély érdeklődés mutatkozott, úgy látszik, hogy vagy nem igen kapkodnak a ház után vagy pedig — ami valószínűbb — kezdik nem egészen komolyan venni a városnak az ilyen árlejtések alkalmával tanúsított eljárását, ami semmiesetre

sem kedvező a város tekintélyére. — Ha egy magánember árlejtést hirdet s a tulajdonát képező ingatlant a legtöbbet ígérőnek eladja, ugyan mit szólnának ahhoz, ha aztán megmondná s a legtöbbet ígérőnek még sem adja. Miután most már csak két ajánlat volt, mert az épület ára így is óriási magasra emelkedett, mit szólna a város hozzá, ha a szóbeli árverésen ezt az összeget sem ajánlanák fel s az épület — melytől a város mindenképpen szabadulni akar, mert fenntartása óriási terhekkal jár s ezen terhek nem állnak arányban a bevételeivel — a nyakában maradna? És aztán jöhetnek majd egyéb árlejtések, melyekre — tekintettel a komunitáshoz egyáltalán nem illő s minden komolyságot nélkülöző magatartásra — egyszerűen nem jelentkezik ajánlattevő? A jelen esetben a helyzetet súlyosítja a kasszinóval szemben érvényben levő s a vevő által még legalább két évig respektálandó kikötés, mely már eleve kizárja, hogy a vevő nagyobb bérjövédelmet biztosítson magának. — Az a kockázat tehát, hogy most 230000 korona kikiáltási ár mellett újabb szóbeli árlejtés lesz, mely esetleg eredményre sem vezet, kissé elhamarkodott és beláthatlan következményekre vezetõ lehet. G.“

A spanyol nátha még mindig grasszál tekintet nélkül a korra és az időjárásra. A tapasztalás azt bizonyítja, hogy a betegség ott terjed leginkább, hol zsutoltság van, sűrűn vannak zárt helyen egymás mellett huzamosabb ideig az emberek s látogatók is járnak a házhöz. — A járvány roppant gyorsan terjed s egyszerre vagy egymás után megtámadja a betegség a családok tagjait. A könnyebb esetek náthával, fejfájással, rekedtséggel, köhögéssel, végtagfájdalmakkal, általános rosszulléttel kezdődnek s 2—3 nap alatt lefolyanak. Közben orrvérzés, émelygés, gyomorzavarok, hányások jelentkeznek. A súlyosabb esetek magas lázzal (39°—40°—40°5°) jelentkeznek, rázóhidegekkel, folytonos szúrásokkal és tüdő-meliharthyalob szövõdményekkel, agyi tünetekkel (félrebeszélés) járnak. A teendő: azonnal lefekvés, hideg borogatás a fejre, izzasztás, thea, aspirin, legalább 2—3 napi teljes nyugalom, erős diéta, s lehetőleg reggel fél 8 óráig üzenni kell az orvosnak, hogy a nap folyamán meglátogathassa a beteget. Az óvintézkedés csak annyi lehet, hogy tömeges összejöveteltől tartózkodni kell. Nyilvános helyiségek: színházak, vendéglők, mozik, kávéházak, vasuti várótermek, táncmulatságok, gyülemek mind terjesztői a bajnak. — Köhögés és tüszentés esetén, bárhol vagyunk, zsebkendõt kell a száj és orr elé tartani, mert a váladék erősen fertõz s köpni csak kendõbe vagy edénybe szabad. A test, ruházat és lakás tisztántartására nagy gondot kell fordítani, a kezeket sűrűn mosni, száját, torkot naponként többször fertõtlenítõ szerrel kiöblíteni. A háztartásokban mindenki lehetőleg külön saját törülközõt és asztalkendõt használja. A kezek minden étkezés elõtt jól megmosandók. Gyümölcs csak megmosva és hámozva fogyasztandó. — Különösen óvakodni kell a meghûléstõl, kerülni kell az éjjelezést és lehetőleg jól kell öltözni s ha valaki már beteg, a hirtelen lehûléstõl tartózkodjék, nagyon hideg italt ne igyék s az izzadt fehérmüt csak jól melegített fehérmütével vagy ágynemûvel szabad felváltani. — A rendetlen életmód és rossz táplálkozás s ellenszõlõ képességet jelentékenyen csökkenti s akik e tekintetben kihágást követnek el, könnyebben megkapják a bajt, s a betegség letolyása is sokkal súlyosabb lehet. — Nátha, toroktájás, erősebb rekedtség, köhögés és láz esetén a beteg fehérmütét jó forró vízben vagy forró lûgban minél elõbb ki kell tõzni. — Ha az egyes emberek óvatosak, nemcsak saját egészségüket õrik meg azzal, de embertársaikat is megvédelmezik. — Cél szerû volna, ha a hatóság falragaszokon közölné ezeket a lakossággal s a szálloda, kocsma-, vendéglõ- és kávéház-, továbbá a ház- és kiõzõ tulajdonosokat és a lakókat s a moztulajdonost külön is felhívna s szigoruan utasítaná, hogy a helyiségeket tisztán tartassák, az összegyûlt szemetet kihordassák, az udvarok, lépcsõk és különösen a melléképületek gondosan tisztán tartassanak.

A városi villamos üzem vezetõsége tudatja a közönséggel, hogy nyersolaj hiány miatt okt. hó 14-tõl éjjel 10 óráig szolgáltat villamos áramot.

Köszönetnyilvánítás. A 16-os honvédek hadikiállítás epilógusaként polgármesterünkhez az ezredparancsnokságtól a következõ átirat érkezett: Nagyságos polgármester ur! Rimaszombat r. t. város özvegy és árvaalapk gyarapítására rendezett hadikiállítás alkalmával 500 (ötszáz) koronát adományozott a nemes czélra. Midõn ezen összeg kézhezvételét igazolom, köszönetet mondok ugy az adományért magáért, valamint a jóindulatu támogatásért, melyben mozgalmunkat ugy polgármester ur, mint Rimaszombat városa részérette. Kérem méltóztassék ugy a magam, mint a hadbavonult ezred parancsnokságának köszönetét a városi tanácssal, valamint Rimaszombat város közönségének tolmácsolni és egyben kérem, hogy ezen jóindulatot ezredünkkel szemben a jövõben is fenntartani sziveskedjék. — Besztercebány, 1918. szept. 25. *Raith* ezredes,

pótzászlóalj parancsnok.

A kamara vezetõségének kitüntetésére. A miskolci kereskedelmi és iparkamara érdemes elnökének *Kodás* Samunak ötelsége az udvari tanácsosi címet adományozta, *Pfiegler* J. Ferencz a kamara alelnöke és *Wittich* Andor titkár pedig a II. oszt. polgári hadi érdemkeresztlet lettek kitüntetve. A kitüntetések valóban érdemes és ugy a közélet, mint az ipar és kereskedelem terén buzgó és eredményes munkásságot kifejtett férfiakat ért.

Közzükségleti cikkek ármegejölöése. A miskolci kereskedelmi és iparkamara szóvá tette a kereskedelmi miniszterhez intézett telterjesztésében a közzükségleti cikkek ármegejölöésérõl szóló rendelet azon nagy hézagát, hogy a közzükségleti cikkek forgalma még máig sincs szabatosan körülírva. E nélkül pedig a rendelet végrehajthatatlan, a hatóságok sötéten tapogatóznak s a kereskedelem ok nélkül zaklatásoknak van kitéve. Ezért a kamara oly rendeletet sürget, mely a közzükségleti cikkek nev szerint felsorolja.

Halálos esés. Csoltón folyó hó 6-án *Tóth* Sándorné 60 éves asszony a pinczébe lezuhant a lépcsõrõl olyan szerencsétlenül, hogy bal alszárát õszetõrte s vérmegejözést kapott. Folyó hó 8-án behozták a közpórházba, de már nem lehetett rajta segíteni, 9-én meghalt.

Súlyos égés. A helybeli konzervgyárban *Friedrich* S. 12 éves fiu folyó hó 9-én véletlen baleset következtében leforrázódott és súlyos égési sebekkel a kórházba szállítottatott.

Felrobbant löveg. Klenócson folyó hó 7-én *Paulik* András nevü kis fiu valahoi egy löveget talált s azt a szalmába dugta, aztán meggyújtotta. A löveg felrobbant, de a kis fiu szerencsére elfutott, s így nem történt baja; azonban a közelben levõ 8 éves *Farijka* Jósefnek jobb szeme súlyosan megsérült. Beszállították a kórházba.

Nem fûtik a vonatokat. A közeledõ téli idényre szomorú kilátásaink vannak, mert a vonatokat — mint már most jelzik — nem fogják fûtteni a nagy szénhiány miatt. Talán azzal sikerülni fog korlátozni a nagymérvü utazást és az utazási kedvet csökkenteni, mert így is veszedelmes a kiõrt ablaku vasuti kocsikban utazni; hátha még fûtve sem lesznek a kocsik. — A gyorvonalok számát is csökkenteni fogják, ellenben már legközelebb legalább 50%-al ismét feleremelik az anélkül is magas menetdíjakat.

A Rimaszombat—ratkói vasut elõmunkálati engedélye. A kereskedelemügyi miniszter dr. *Institõris* Endre és társai részére a m. kir. államvasutak Rimaszombat állomástól Tamási, Balog, Meleghegy, Bugyikfalva, Gömörziliste, Ujvávár és Ratkószabadi községek érintésével Ratkó községig vezetõ helyi érdekü vasutvonalra kiadott elõmunkálati engedély érvényét 86392—1918. szám alatt kiadott engedélyével egy év tartamára meghosszabbította.

Jõtékony adományok. Hegedüs András főhadnagy elhalálása alkalmából 20 koronát küldött szerkesztõségünkhez *Tóth* Pál ref. segédlelkész az elesett hõsök árva felsegélyezésére. — Özv. *Kovács* Miklósné elhalálása alkalmából koszorumegejöváltás címén 20—20 koronát küldött *Bálint* István és *Tankó* János a vak katonák javára. Rendelhetési helyére jutattuk.

Az új ruharendelet ellen. A bejelentések s vásárlási igazolványokat előíró ruhaforgalmi rendelet ellen, mint értesülünk, a miakolezi kamara is felirt. A kamara felterjesztésében arra kérte a kereskedelmi minisztort, hogy a rendelet életbeléptetését, 1919. január hó 1-ig halassza el.

Apolló-Színház.

A lefolyt hét szerdáján egy mesteri ügyességgel rendezett film: „A vészjel” került bemutatásra, jó kísérő műsorral. Az izgalmas detektív dráma nagy tetszést keltett. Szombatusárnapra Waldemár Paylander és Elza Fröhlich-hel „A szívek lovagja van kitűzve. Műsor: Szerda okt. 16. „Az asszonyért” társadalmi dráma. Főszerepben: Magda Sonja. Szombatusárnap okt. 19—20. „A bangalori rejtély”. Indiai exotikus látványos történet.

Fogorvosi rendelés.

T. Cz. Van szerencsém értesíteni, hogy i. évi **október hó 4-től (Rimaszombatban, Koháry-utca 32-ik sz. alatt) péntek és szombaton fogorvosi rendelést tartok.** Készítek fogkoronákat, rágásra alkalmas fogakat, fogtöméseket, foghuzást érzéstelenítéssel és a fogorvosi szakmába vágó összes munkákat. Állandó lakásom Losoncz, Sükey-utca 4. szám.

Tisztelettel:

3—20 **dr. Aczél Sándor,** fogorvos.

Gláser Hugó illatszertára

Rimaszombat, Deák Ferenc-utca 24-ik szám alatt, (Hungáriával szemben.)

Eredeti illatszerek díszes üvegekben és kimérve. Szájvizsek, fogkefék, haj- és ruhakefék, fésűk és hajcsattok. — Manikür és toalette garnitúrák. — Önbortva felszerelés és kitűző pengék. — Pipere szappanok. Mosó szivacsok. Ponderek. Kézápolótók. — Gummi lülönlegességek. — Betegápolási és háztartási eszközök. — Összes kozmetikai újdonságok nagy választékkal. — Szolid és pontos kiszolgálás. — Ruhafesték minden színben kapható. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 4

A helybeli kir. adóhivatalnál nagy takarítás folytán 13—14-én hivatalos óra nem lesz.

Gyenge elmejűek vidéki ápoló intézetébe kezelő ápolónők azonnalra felvétetnek, havi 70 korona fizetés és teljes ellátás — kivéve ruházat — ellenében. Harmincz éven felüliek előnyben. — Írásbeli ajánlatok BLUM-intézet Pelsőcz kéretnek.

Szőrmével bélelt férfi városi és kocsis bunda, valamint egy dupla galléros köpönyeg eladó. Czim a kiadóhivatalban megtudható.

Czipőfelsőrészeket készít

legdivatosabb szabás szerint és legolcsóbb árban: **Nagy Emil,** Szijjártó-u. 44. sz. alatt.

MÉZET

csurgatottat és lépeset, tiszta méh-4-5 viaszt minden mennyiségben veszek. **FEKETE B. bizományos** Budapest, Tompa-utca 19. — Telefon: József 112—77.

100 darab téli tök

(laska vagy istengyalolta) gyönyörű példányok, 3 koronájával egyre másra eladó. Két évig is él. — Czim: a kiadóhivatalban.

Bükk makk termés makkoltatásra bérbeadó.

1—2 **Ungmezei Felsőhalas** erdőszegben 3000 hold területen bükk makk termés makkoltatásra bérbeadó. — Czim: özv. Baji Patay Gyuláné Ung-Tiba, Ungmeze.

Eladó.

Zongora és egyéb házi butorok **Kossuth Lajos-utca 18. szám** alatt eladók. Megtekinthető naponta d. u. 5 órákor az emeleten.

Hirdetmény

makkoltatási jognak bérbeadásáról.

A beszercebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületében az 1918. évi makkoltatási jog VI. csoportban zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenytárgyaláson bérbeadatik.

A zárt írásbeli ajánlatok 1918. évi **október hó 21-ik napjának** déli 12 órájáig a beszercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál nyújtandók be és október 22-én délelőtt 10 órákor a kis tanácsteremben nyilvánosan bontatnak fel.

Az ajánlatok elbírálásánál azon ajánlat részesül előnyben, amely makkoltatás után a kincstári erdőgazdaság részére legtöbb darab számú feljavított és húzott zsirsertést ajánl fel átengedésre az átvételkor érvényes maximális árak megtérítése ellenében.

A makkoltatható erdőcsoportokról általános elnevezéséről, megjelöléséről, kiterjedéséről, bérkikiáltásáról, bánatpénzről tájékoztató adatok, árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlapok és borítékok a beszercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál díjtalanul szerezhetők be.

Beszercebánya, 1918. évi október hó 8-án.

M. kir. erdőigazgatóság.

Országos vásárok.

Rimaszombat rend. tan. városban folyó évi **október hó 21-én** (hétfőn), **Putnek nagyközségben** folyó évi **október hó 28-án** (hétfőn) fognak megtartatni az országos vásárok. Vésmentes helyekről mindenféle állat felhajtatható.

Butorozott lakás

keresetetik november 1-ére. Ajánlatok kéretnek a Haditermény kirendeltségéhez Rimaszombatba.

Hirdetmény.

8030—1918. tan. sz. — A Rimaszombat r. t. város tulajdonát képező s a rimaszombati 516. számú telékjegyzékben 985. helyrajzi szám alatt felvett, az Erzsébet téren fekvő egyemeletes u. n. **Casino-épületnek** összes melléképítményeivel együtt leendő eladását Rimaszombat r. t. város képviselőtestülete 4641—1918. és 7921—1918. kgy. sz. véghatározataival elhatározván, ezen ingatlan **1918. évi október hó 16-án d. u. 4 órákor** a városháza tanácsteremben megtartandó **nyilvános szóbeli árverésen** eladatik.

Az ingatlan kikiáltási ára: 230000 kor.; a kikiáltási áron alul az ingatlan eladatni nem fog.

Az épületek helyiségei jelenleg bérbe vannak adva és a vevő tartozik a bérleti szerződéseket, úgy amint azok jelenleg a város és a bérlők között fennállanak, az azonban foglalt összes jogokkal és kötelezettségekkel teljes joghatályal átvenni. Az eredeti bérleti szerződések a polgármesteri hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az emeleti helyiségeket s a hozzájuk tartozó melléképületeket bérlő vármegyei kaszinó bérszerződése a bérszerződésben megállapított bérösszeg fentartásával azokban csupán 1920. évi május hó 1-ső napjáig terjedő joghatályal száll át a szerződésben meghatározott egyéb feltételek mellett a vevőre.

Az árverezni szándékozók tartoznak az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-át vagyis 23000 koronát a polgármester vagy helyettese kezéhez készpénzben vagy óvadékképes ériékpapírokkal bánatpénzzel átadni.

Az árverési ajánlatok elfogadásáról a képviselőtestületi közgyűlés szabad belátása szerint végérvényesen határoz. — A vételi ajánlat az ajánlattevőre azonnal kötelező, Rimaszombat r. t. város közönségére nézve azonban csak felsőbb hatósági jóváhagyás után.

A vételár a törvényhatósági jóváhagyástól számított 30 nap alatt készpénzben fizetendő be a városi pénztárba; a vevő az ingatlan birtokába a vételár kifizetése napján lép; a vevő által letett bánatpénz a vételár kifizetéséig — a vevő javára — a városi pénztárba letétbe marad.

Rimaszombat, 1918. évi október hó 11-én.

Dr. Kovács, polgármester.

Kefegyökereket, lószórt, sertét legmagasabb árban veszünk.

Czirokseprőt

ajánlunk (kötelezettség nélkül) legjobb minőségben legkevesebb 10 db. vételnél:

1. sz. 2 varrácsu	4.80 K.
2. „ 3 „	5.60 „
3. „ 3 „	6.40 „
4. „ 4 „	7.20 „
5. „ 4 „	8.00 „
Fényezett nyéllal	8.60 „
Ruhaseprőt (3 varrácsos)	4.80 „

Surolókefét

czirokból				prima gyökérből			
piskóta forma	1. sz.	K.	2.—	piskóta forma	1. sz.	K.	6.50
„	2. „	„	2.40	„	2. „	„	8.50
„	3. „	„	2.80	„	3. „	„	9.50
egyenes	4. „	„	2.80	egyenes	4. „	„	10.—
„	5. „	„	3.—	„	5. „	„	10.50

Balassagyarmati

Czirokseprő, ecset, Kefe- és Faárugyár R.-T.

Ugyanott gyakorlott kefekötő munkások felvétetnek.